

Milleniemål 1: Att utrota jordens fattigdom och hunger – UNDP

Bakgrund till Katedralskolans FN-rollspel 2012

Rapport Milleniemål 1

Katedralskolans FN-rollspel 201

Du som sitter i UNDP skall läsa igenom detta mycket noga. Kompendiet ger en grundläggande förståelse för milleniemål 1 och hur vilka delar av världen där insatser behövs. För ytterligare studier ges i kompendiet tips på länkar. En del textavsnitt är taget från FN:s hemsida

www.milleniemalen.nu

Hur kom milleniemålen till?

Inför millennieskiftet fanns en vilja bland världens ledare att ta tag i de globala utvecklingsfrågorna. Kalla kriget var slut och de ekonomiska resurserna kunde flyttas från kapprustning till mänsklig utveckling. I FN:s regi anordnades flera konferenser och toppmöten med fokus på bland annat fattigdomsminskning, mänskliga rättigheter och miljö.

År 2000 tog FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan initiativet till ett toppmöte med världens ledare i FN:s högkvarter i New York – det så kallade millennietoppmötet. Vid mötet deltog 147 stats- och regeringschefer från alla FN:s medlemsländer. Syftet var att rikta uppmärksamhet mot utsatta människors behov världen över och ett resultat av mötet blev att man bland annat enades om att det fanns ett kollektivt ansvar för en positiv utveckling i världen. Man enades om följande deklARATION:

”Vi erkänner att vi har ett kollektivt ansvar för att principerna om människors värdighet, jämlikhet och jämställdhet upprätthålls på det globala planet. Vi som ledare är därför ansvariga inför alla människor i världen, särskilt de mest sårbara och utsatta.”

Utifrån deklARATIONEN från toppmötet kunde åtta mål formuleras. För att säkerställa att stats- och regeringschefernas kollektiva ansvar – som konkretiserades i deklARATIONEN från toppmötet – skulle följas så formulerade sedan några engagerade FN-tjänstemän åtta mätbara utvecklingsmål (milleniemalet). För vart och ett av målen, som är satta på global basis, finns även ett antal delmål och indikatorer som ska ge en fingervisning om hur utvecklingen går.

Mål 1

Det första av de åtta millenniemalet lyder att vi ska **”utrota”** den extrema fattigdomen och hungern. Att andelen extremt fattiga och hungrande ska halveras till 2015 är sedan så kallade delmål. Att fattigdom och hunger tas upp under samma mål beror på att de är nära sammankopplade – få människor skulle gå hungriga om de hade haft pengar att köpa mat för. Undernäring är därför ett säkert sätt att mäta fattigdom.

Samtidigt finns det inte alltid ett tydligt samband mellan fattigdom och undernäring. Fattigdomen har exempelvis minskat mycket snabbare än hungern, något som i sin tur kan bero på faktorer som stigande matpriser, fler naturkatastrofer eller felaktig jordbrukspolitik – såväl i rika som fattiga länder.

Hur mäter man?

För att göra det möjligt att mäta och jämföra hur arbetet med de olika målen går, så finns det ett antal delmål (targets) och indikatorer (indicators) kopplade till vart och ett av målen.

Mål 1 har tre delmål och nio indikatorer:

Delmål	Mätbara faktorer
Halvera andelen människor som lever på under 1 USD per dag – de som räknas som extremt fattiga (mätt från år 1990 fram till 2015).	<p>Andel av befolkningen som tjänar under 1 dollar per dag (köpkraftsindexerat). Mäter extrem fattigdom</p> <p>Genomsnittlig skillnad mellan fattiga och rika. (kallas för "poverty gap.")</p> <p>Andelen av nationalinkomsten som tillfaller de fattigaste 20 procenten.</p>
Ge alla människor, inklusive kvinnor och unga som ofta diskrimineras, möjlighet till en anställning med drägliga arbetsförhållanden. Det innebär att de ska ha möjlighet till lönearbete med anständiga villkor.	<p>Ökning av BNP för varje person som anställs.</p> <p>Antalet arbeten i förhållande till befolkningen.</p> <p>Andel av befolkningen med anställning som lever under 1 dollar per dag (köpkraftsindexerat).</p> <p>Andel småföretagare och familjeföretagare i förhållande till befolkningen.</p>
Halvera andelen människor som lider av hunger och kronisk undernäring (mätt från år 1990 fram till 2015).	<p>Antal barn under normalvikt under fem års ålder.</p> <p>Andel av befolkningen som får under det rekommenderade energiintaget.</p>

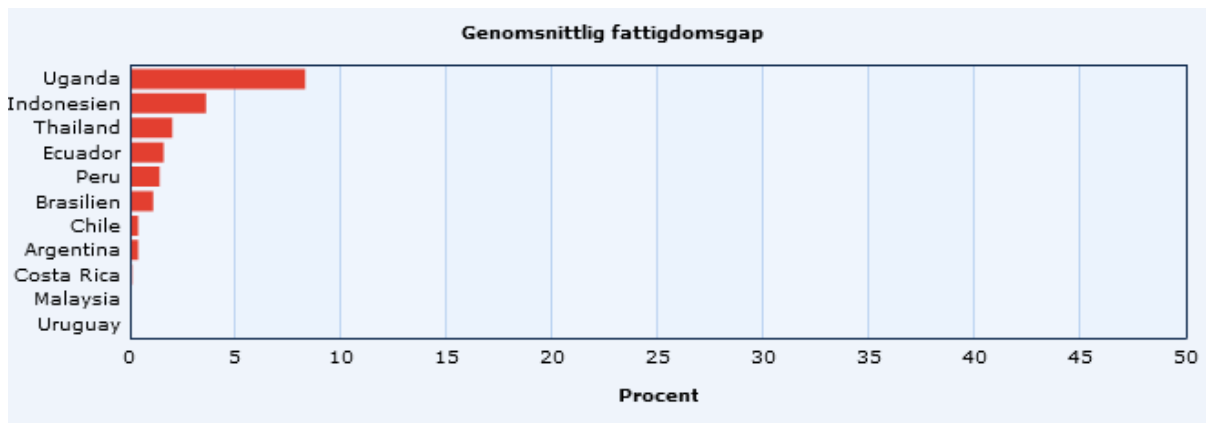
Hur står det till i världen?

Här nedan följer några exempel på hur det ser ut i världen utifrån de olika indikatorerna. Vill man söka vidare finns det statistik utifrån de olika indikatorerna på <http://www.globalis.se/Statistik/Extrem-fattigdom>. Statistiken är från 2009 och 2010 och visar de länder som ligger allra sämst till i statistiken. Motsvarande statistik, med några länkar till ytterligare information finns här: <http://www.mdgmonitor.org/goal1.cfm>.

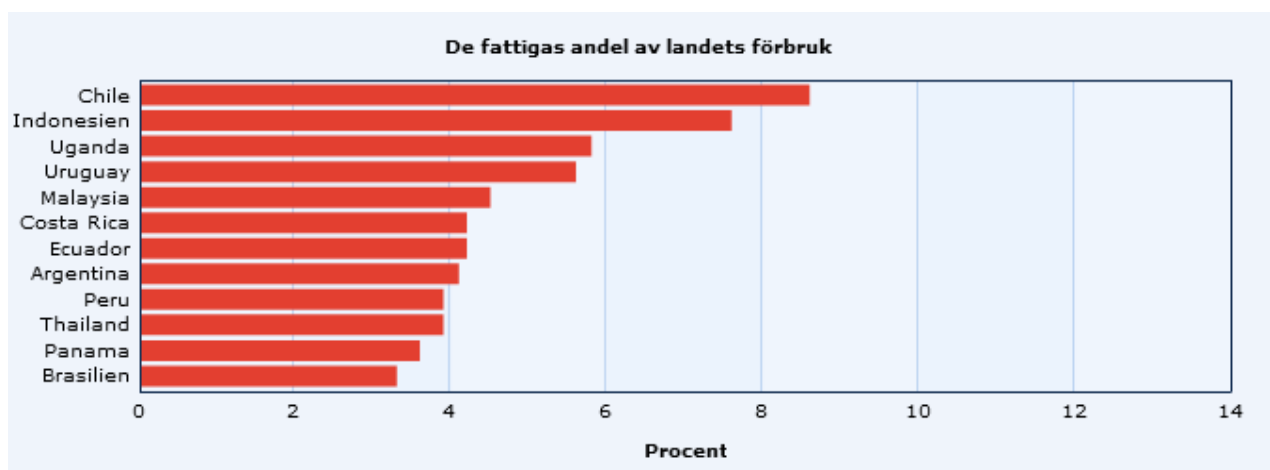
Kartan nedan visar på var i världen som den extrema fattigdomen (under en dollar per dag) finns.

Fattigdomskillnaden är en annan indikator. Avståndet mäts i procent från fattigdomsgränsen, så för en person som lever för $\frac{1}{2}$ US dollar per dag blir fattigdomsgapet 50 procent. För invånare som inte räknas som fattiga (≥ 1 US dollar per dag) blir fattigdomsgapet 0 procent. Genomsnittet beräknas av hela befolkningen. Indikatorn reflekterar därmed både utbredningen och graden av fattigdom i landet.

När det gäller hur stor del av landets resurser som den fattigaste delen får ta del av, så analyseras både fattigdomen men också naturligtvis fördelningen av resurser. Här ser vi de tolv länder som ligger sämst till:

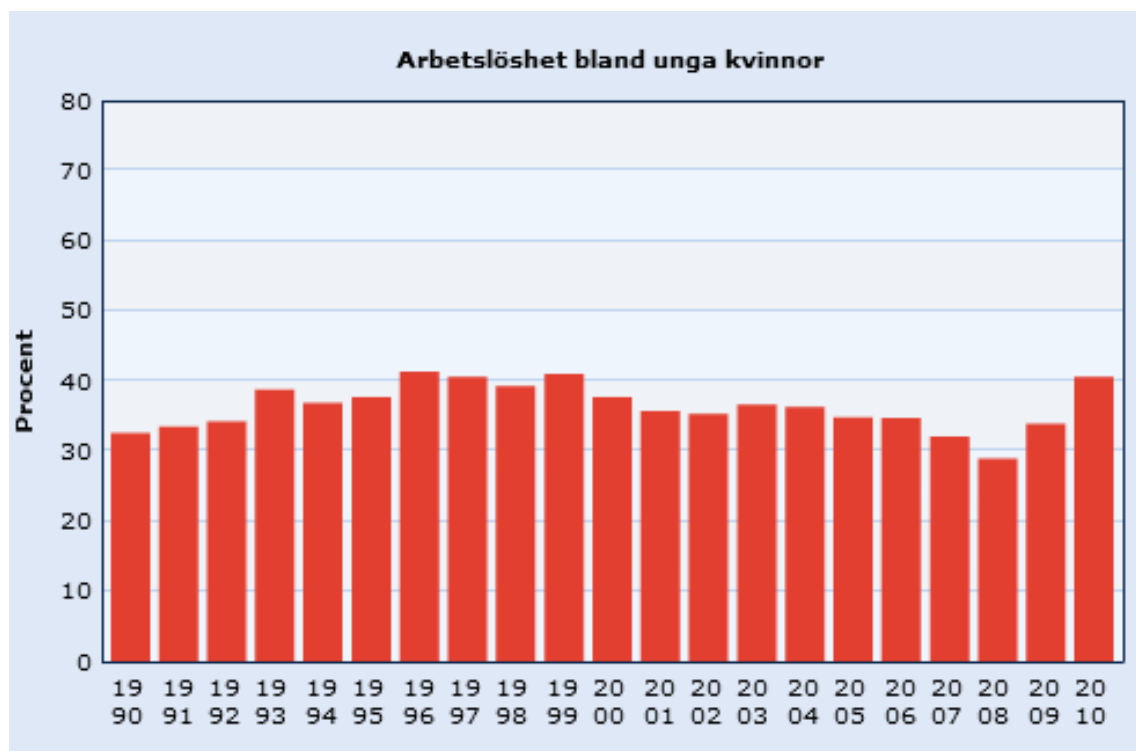

Om vi ser på arbetslösheten framkommer en annan bild. En del länder som tillhör Europa har mycket hög arbetslöshet. Båda tabellerna beskriver arbetslösheten i procent. Den vänstra beskriver unga män och den högra beskriver unga kvinnor (ålder: 15-24).

Välj år: 2010 ▾	
Länder	2010 ▲
Spanien	43.2
Litauen	38.4
Lettland	35.4
Estland	35.4
Slovakien	34.7
Irland	33.7
Makedonien	30.8
Kroatien	30.0
Ungern	27.9
Italien	26.8
Grekland	26.7
Sverige	26.7
Bulgarien	24.1
Belgien	22.4

Välj år: 2010 ▾	
Länder	2010 ▲
Grekland	40.6
Syrien	40.2
Spanien	39.8
Makedonien	38.4
Kroatien	33.7
Lettland	33.5
Slovakien	32.0
Litauen	30.8
Estland	30.0
Italien	29.4
Mauritius	29.0
Polen	25.4
Ungern	24.9
Portugal	23.7
Sverige	23.7

Vissa av dessa länder har drabbats hårt av finanskriser. Notera att statistiken är från 2010. Färskare siffror visar säkert på en ännu högre arbetslöshet för vissa av dessa länder. Den ambitiösa eleven letar naturligtvis upp dagsfärs statistik. Som ett exempel på hur arbetslösheten har förändrats över tid kan vi dock använda 2010 års siffror. Exemplet nedan beskriver arbetslösheten bland unga kvinnor i Grekland:

Dessa siffror måste sättas i relation till andra mått för att mäta fattigdom. Europeiska fattiga länder som t.ex. Grekland eller Spanien har välfärdssystem som gör att fattigdomen inte blir så förödande trots hög arbetslöshet. Utvecklingsländer saknar helt, eller delvis, de välfärdsinstitutioner som är en självklarhet i västvärlden.

Vissa länder kan också vara fattiga trots att arbetslösheten kan vara låg. För att undersöka detta kan man se hur stor del av den **arbetande befolkningen** som tjänar under 1 dollar per dag.

Utvecklingsländer som t.ex. Uganda och Zimbabwe tillhör denna kategori. Se mer om detta på följande sida: <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/SeriesDetail.aspx?srid=759&crd=>.

Det sista av de tre delmålen handlar om att halvera andel människor som lider av hunger och kronisk undernäring. Notera att statistiken är från 2007:

Välj år: 2007	
Länder	2007
Eritrea	65.0
Burundi	62.0
Haiti	57.0
Komoreerna	47.0
Zambia	44.0
Angola	41.0
Etiopien	41.0
Centralafrikanska republi...	40.0
Tchad	39.0
Mocambique	38.0
Nordkorea	35.0
Sierra Leone	35.0
Tanzania	34.0
Kenya	33.0
Liberia	32.0

Ett enkelt sätt att göra sig en bild av de olika indikatorerna och hur det är ställt i världen är att gå in på följande sida: <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Trendalyzer/index.html>. Gapminder är initierat av en professor som heter Hans Rolsing. En av hans viktigaste teser är att det inte alltid är så enkelt som det ser ut. Exempelvis ligger afrikanska länder ligger ofta dåligt till i fattigdomsstatistiken, men detta betyder inte att alla afrikanska länder ligger dåligt till. Hans hemsida är mycket omfattande och man kan hitta en mängd bildspel, filmer m.m. där. Filmer finns också utlagda på Youtube.

Har världen blivit bättre?

Det är mycket viktigt att ha i åtanke att FN har en mycket hög ambitionsnivå – nämligen att utrota fattigdomen. Att halvera fattigdomen är bara ett delmål och det skall göras till 2015.

Att fattigdom och hunger tas upp under samma mål beror på att de är nära sammankopplade – få människor skulle gå hungriga om de hade haft pengar att köpa mat för. Undernäring är därför ett sätt att mäta fattigdom.

Samtidigt finns det inte alltid ett tydligt samband mellan fattigdom och undernäring. Fattigdomen har exempelvis minskat mycket snabbare än hungern, något som i sin tur kan bero på faktorer som stigande matpriser, fler naturkatastrofer eller felaktig jordbrukspolitik – såväl i rika som fattiga länder.

Samtidigt som färre människor lever i extrem fattigdom har nedgången i den globala ekonomin inneburit bakslag för utvecklingen. Bland annat har kriserna lett till fallande export- och råvarupriser, minskad handel samt minskade investeringar. Dessutom blev den ekonomiska tillväxten lägre än beräknat i de fattiga länderna. Trots detta finns det skäl att vara hoppfull – färska siffror från Världsbanken visar att fattigdomen i världen redan är halverad från 1990 års nivå – och det flera år före 2015. Det innebär att detta delmål redan har uppnåtts. Idag lever 600 miljoner färre människor i extrem fattigdom jämfört med 1990. Men fortfarande är knappt 1,4 miljarder människor extremt fattiga.

Den snabbaste tillväxten och största fattigdomsminskningen äger fortfarande rum i Östasien. Andelen fattiga i Kina beräknas exempelvis sjunka till cirka 5 procent innan år 2015. Även i Indien har fattigdomen minskat kraftigt. Enligt beräkningar kommer andelen fattiga i Indien ha sjunkit till 22 procent år 2015 – att jämföra med 51 procent år 1990.

Även i Afrika söder om Sahara – den region som är längst ifrån att nå millenniemålen – går utvecklingen framåt. Här beräknas andelen som försöker överleva på 1,25 dollar om dagen komma att minska från 58 procent (1990) till 36 procent år 2015.

Den globala ekonomiska krisen 2008 och 2009 drabbade också arbetsmarknaden – ekonomier lamslogs, företagens kapacitet minskade och miljoner människor blev arbetslösa.

Många arbetare tvingades söka sig till osäkra anställningar och andelen fattiga arbetare växte. Idag lever en av fem arbetare världen över lever i extrem fattigdom. Redan före den ekonomiska krisen

saknade över tre fjärdedelar av arbetarna i Oceanien, Sydasiens och Afrika söder om Sahara den trygghet som ett avlönat jobb ska innebära. Arbetsmarknaden har heller inte återhämtat sig i samma takt som ekonomierna i övrigt.

Alla delmål kommer inte att nås

Målet om minskad hunger har haft en ojämn utveckling och kommer inte att nås till år 2015. Till en början såg det ljus ut – från år 1990 till år 2002 minskade andelen hungrande människor från 20 till 16 procent. Flera regioner var också på god väg att kunna halvera hungern till år 2015 och därmed uppnå millenniemålet.

Sydostasien, Latinamerika, Karibien och Östasien är exempel på regioner som visade på stora framsteg. I Östasien var det främst utvecklingen i Kina som bättrade på statistiken, men hungern minskade också i Afrika söder om Sahara – dock inte tillräckligt snabbt för att hålla jämna steg med befolkningsökningen. Det innebär att även om andelen hungrande människor minskade så ökade hungern i absoluta tal (mätt i antalet människor som var undernärda).

Efter 2002 har den positiva utvecklingen stannat upp och andelen hungrande ligger fortfarande kvar på 16 procent.

Det kan tyckas konstigt att den minskade fattigdomen i världen inte också har fört med sig minskad hunger, men det har visat sig vara långt mer komplicerade mekanismer som styr såväl matpriser som tillgången till mat.

Hur arbetar FN för hur målen skall nås?

FN:s mat- och livsmedelsprogram, WFP, kartlägger just nu orsakerna bakom varför hunger- och fattigdomstrenderna inte följs åt. Kartläggningen ska ligga till grund för framtida policys och strategier för att minska hungern i världen.

Utskottet som ni sitter i UNDP, har särskilt ansvar för utvecklingsfrågor. Det finns en hel del program som drivs för att nå millenniemål 1, men detta hindrar inte er från att vara kreativa och hitta på nya sätt. Dessutom kan man fråga sig om ni är nöjda med utvecklingen idag. Finns det länder som bör ta ett särskilt ansvar för att målet uppfylls? Och hur då, i så fall?

Några exempel på hur FN arbetar idag ges här:

<http://www.undp.org/content/undp/en/home.html>

<http://www.fao.org/liaison/nordic/62096/se/>

Frågor till resolutionen

Detta utskotts (UNDP) resolution kommer att föras fram till generalförsamlingen. Följande frågor kan utgöra en ram inom vilken en resolution håller sig. Man kan därvid ta upp en, flera eller alla av frågorna:

- Hur ska FN agera för att snabba på utvecklingen?
- Vilka är de mest akuta frågorna? Hur skall dessa lösas?
- Vilka frågor kan man lösa på längre sikt? Hur skall detta gå till?
- Vilka länder har särskilt ansvar och vad kan de göra för att hjälpa till?

Källor

www.millenniemaalen.nu

<http://www.globalis.se/Statistik/Extrem-fattigdom>

<http://www.mdgmonitor.org/goal1.cfm>.

[http://mdgs.un.org/unsd/mdg/SeriesDetail.aspx?srid=759&crid=.](http://mdgs.un.org/unsd/mdg/SeriesDetail.aspx?srid=759&crid=)

<http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Trendalyzer/index.html>

<http://www.undp.org/content/undp/en/home.html>

<http://www.fao.org/liaison/nordic/62096/se/>